

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
MULTİDİSİPLİN LABORATUVARLARI
LABORATUVAR GÜVENLİĞİ VE ÇALIŞMA KURALLARI

I. GENEL LABORATUVAR KURALLARI

1. Laboratuvarların ciddi çalışma yapılan bir ortam olduğu hiçbir zaman akıldan çıkarılmamalı ve laboratuvarlarda düzeni bozacak veya tehlikeye yol açabilecek şekilde hareket edilmemelidir.
2. Sözlü veya yazılı bütün kurallara dikkatle uyulmalı, anlaşılmayan kısımlar laboratuvar sorumlularına sorulmalıdır.
3. Laboratuvar da dersin bir parçasıdır, bu yüzden dersteki kurallara laboratuvar da uyulması zorunludur.
4. Laboratuvar da yemek, içmek ve laboratuvar malzemelerinin bu amaçla kullanılması yasaktır.
5. Laboratuvar da yüksek sesle konuşmak, cep telefonunu açık konumda tutmak yasaktır.
6. Laboratuvar da ders dışında herhangi bir şey ile uğraşmak yasaktır.
7. Laboratuvar da sorumlu kişi izin vermedikçe hiçbir deney düzeneğine, kimyasala ve diğer malzemelere dokunulmamalıdır.
8. Laboratuvarlarda asla tek başına, izinsiz ve sorumlu kişi yokken çalışılmamalıdır.
9. Deneysel çalışmalar sadece sorumlunun size anlattığı ve gösterdiği şekilde yapılır. Asla anlatılan ve gösterilen deney yönteminden farklı bir yöntem izlenmez.
10. Laboratuvara gelmeden önce ön çalışma yapılmalıdır. Verilen deney kılavuzu dikkatlice okunmalıdır.
11. Laboratuvar da asla şaka yapılmamalı, öğrenciler kendi aralarında sohbet etmemelidir. Bu hem tehlikeli hem de yasaktır.
12. Dersin sorumlu personeli tarafından deney yapılması için sizden istenen madde ve malzemelerin getirilmesi zorunludur. Getirmeyen öğrenciler derse alınmazlar.
13. Her öğrenci laboratuvar defteri ve sorumlu personelin istemesi durumunda deney raporu tutmak zorundadır. Bunlar dönem sonunda önceden istenmek kaydıyla sınav değerlendirmesine katılabilir.
14. Laboratuvara önlük giymeden girmek yasaktır. Palto, ceket, çanta vb. kişisel eşyaların laboratuvara getirilmesi yasaktır.
15. Kimyasal madde dökülmesine ve cam kırıklarına tedbir olarak daima kapalı ayakkabı giyilmelidir.
16. Sorumlu izin vermedikçe laboratuvar da kontak lens kullanılmamalıdır.
17. Uzun saçlar, sallantılı takılar ve bol elbiseler laboratuvar ortamında tehlikeye yol açacaklarından dolayı; uzun saçlar arkada toplanmalı, sallantılı takılar çıkarılmalı, bol elbise giyilmemelidir.
18. Laboratuvar önlüğü daima kapalı olmalıdır. Önü açık önlükle çalışmak tehlikeli ve yasaktır.
19. Laboratuvar da yüze dokunmadan önce eller su ve sabun ile yıkanmalıdır..
20. Laboratuvar da çalışıldığı sürece çalışmanın özelliğine göre gözlük, yüz maskesi, eldiven ve benzeri gözü ve cildi koruyucu ekipmanlar kullanılmalıdır.
21. Deri yoluyla hastalıkların bulaşma riskinden dolayı laboratuvar ortamında çalışırken açık yaralar mutlaka yara bandı ile kapatılmalıdır.
22. Her türlü mikrobiyolojik numune ile çalıştıktan sonra eller mutlaka dezenfektan ile yıkanmalı ve çalışma ortamı çalışma sonrasında dezenfekte edilerek bırakılmalıdır.
23. Laboratuvar kapıları her zaman kapalı tutulmalıdır.
24. Laboratuvara ders esnasında dersi alan öğrenciler ve dersin sorumlu personeli dışında herhangi bir kişinin izinsiz girmesi yasaktır.
25. Laboratuvarın genel temizliğine dikkat edilmeli, laboratuvar da çalışan diğer araştırmacıların haklarına saygı gösterilmeli ve laboratuvar da yürütülen diğer araştırmacıların çalışmalarına zarar verebilecek davranışlardan kaçınılmalıdır.

26. Laboratuvarlarda cihazlar, malzemeler ve birçok kimyasallar diğer çalışanlarla ortak kullanılır. Kullanım esnasında ve sonrasında kullanılan malzemelerin ve cihazların temizliği, kırılmaması, arızalanmaması ve kaybolmaması için azami dikkat gösterilmelidir.
27. Çalışma bitiminde kullanılan her türlü madde ve malzemeyi yerlerine koymayı unutmayınız.
28. Laboratuvarlarda ders amaçlı kullanılan deney hayvanlarına ders sorumlusunun talimatları dışında müdahalelerde bulunmak, hayvanlara eziyet etmek yasaktır.
29. Malzemeleri çalışma masalarının kenarlarına koymaktan sakınılmalıdır.
30. Çalışmaya başlamadan önce işlem sırasını dikkatlice okunmalı; anlaşılmayan yerde sorumlu personelden yardım alınmalı ve kesinlikle belirtilen sıraya göre deney yapılmalıdır.
31. Laboratuvarlarda geçiş ve çıkış yollarını kapatacak şekilde malzeme depolaması yapılmamalıdır.
32. Laboratuvarlardaki elektrik panolarının önüne malzeme depolaması yapılmamalıdır.
33. Yapılan işin gerektirdiği koruyucu kişisel donanımlar kullanılmalıdır. Bu donanımlardan eskijen ve özelliğini kaybeden varsa yetkili idari personele haber vererek yenisinin temin edilmesi sağlanmalıdır.
34. Her türlü deney ve analiz hafta içi mesai saatleri içerisinde yapılabilecek şekilde planlanmalıdır.
35. Hafta içi mesai saatleri dışında ve hafta sonu laboratuvar sorumlu personeli olmadan laboratuvarlarda çalışılması yasaktır.

II. KİMYASAL MADDE İLE ÇALIŞIRKEN UYULMASI GEREKEN KURALLAR

1. Laboratuvarlarda içinde kimyasal madde olan hiçbir kap etiketsiz olmamalıdır. Kullanmadan önce etiket dikkatlice okunmalıdır.
2. Kimyasallar bir kaptan başka bir kaba aktarıldığında yeni kabın etiketlenmesi unutulmamalıdır. Aynı şekilde etüvlere de tarihsiz ve etiketsiz kimyasal madde konulmamalıdır, bu şekilde bırakılmış maddeler imha edilmektedir.
3. Deneyde kullanılacak madde ve malzemeler doğru bir şekilde etiketlenmelidir.
4. Şişesinden alınan kimyasallar kullanılmaya bile hiçbir zaman tekrar orijinal şişesine konulmamalı, orijinal şişenin içerisine pipet daldırılmamalıdır.
5. Bir çözeltiyi almak için kullanılan pipet farklı bir çözelti şişesine daldırılmamalıdır.
6. Asitler suya azar azar ilave edilmelidir. Kesinlikle asidin üzerine su ilave edilmemelidir.
7. Pipet ile sıvı çekilirken asla ağız kullanılmamalıdır. Bunun yerine puar gibi cihazlar kullanılmalıdır.
8. Laboratuvarlarda bulunan bütün kimyasallar tehlike içerirler. Bu nedenle kesinlikle kimyasallara çıplak elle dokunulmamalı, tadına bakılmamalı ve koklanmamalıdır.
9. Alev alıcı sıvılar kullanılacakları kadar kapalı bir kap içerisinde deney tezgahı üzerinde bulunmalı ve ısı kaynaklarından (bek alevi, elektrikli ısıtıcı vb.) uzak tutulmalıdır.
10. Tutkallar veya diğer kimyasallar ile yapılan üretimlerde bu maddelerin cilt ile temas etmemesi için koruyucu malzemeler (gözlük, eldiven, maske, koruyucu giysi vb.) kullanılmalıdır.
11. Laboratuvar malzemeleri, daha sonra kullanan kişinin güvenliği açısından kesinlikle kirli ve içinde kimyasal madde ile bırakılmamalıdır.
12. Kimyasal atıklar laboratuvar sorumlusunun direktiflerine uygun olarak işleme tabii tutulmalıdır. Lavabolara ve başka yerlere kesinlikle kimyasal madde dökülmemelidir.
13. Laboratuvarın bir yerinden başka bir yerine kimyasal madde taşırken dikkatli ve güvenli bir şekilde taşınmalıdır.
14. Kimyasal maddeler hiçbir zaman laboratuvar dışına çıkarılmamalıdır.
15. Zehirli buharları ve gazları solumaktan kaçınılmalıdır. Bu tür maddeler ile derişik asit, baz ve uçucu çözücülerle çalışırken mutlaka çeker ocak kullanılmalıdır.

KİMYASALLAR İÇİN GÜVENLİK BİLGİ FORMLARI (MSDS)

Laboratuvarda yapılan çalışmalarda kullanılan kimyasal maddelerin birçoğu sağlığa zararlıdır. Bu kimyasalların özelliklerinin bilinmesi sağlık açısından önemli olduğu kadar çalışma esnasında meydana gelebilecek herhangi bir kaza sonrasında yapılacak ilkyardımın ne olacağının saptanması açısından da önemlidir. Kimyasal maddeler kullanılmadan önce güvenlik bilgi formları (Material Safety Data Sheet, MSDS) dikkatle incelenerek zararları hakkında bilgi edinilmeli ve bu uyarılara uygun koşullarda deneysel çalışmalar yürütülmelidir. Güvenlik Bilgi Formları her kimyasal madde için aşağıda verilen bilgileri içerir.

1. Kimyasal madde/karışımın adı ve içeriği
2. Üretici firma bilgileri
3. Zararlı madde içerikleri
4. Fiziksel ve kimyasal özellikleri
5. Yangın ve patlama bilgileri
6. Sağlığa zararlılık bilgileri
7. İlkyardım bilgileri
8. Depolama bilgileri

Not: Kimyasalların güvenlik bilgi formlarına <http://www.sigmaaldrich.com/safety-center.html> internet adresi üzerinden ulaşılabilir. **Her laboratuvarda, o laboratuvarda bulunan kimyasalların MSDS'leri bulunmalıdır.**

Kimyasal madde şişelerinin üzerinde görülebilecek bazı uyarı sembollerinden en sık kullanılanlar aşağıda verilmiştir:

	<p>F: Şiddetli alev alıcı</p> <p>Özellği: Parlama noktası 21 °C'nin altında olan "kolay alev alan sıvılar ile kolay tutuşan katılar" belirtir.</p> <p>Önem: Çıplak ateşten, kıvılcımdan ve ısı kaynağından uzak tutulmalıdır.</p>
	<p>F+: Çok şiddetli alev alıcı</p> <p>Özellği: Alevlenme noktası 0 °C'nin altında, kaynama noktası maksimum 35 °C olan sıvılardır. Normal basınç ve oda sıcaklığında havada yanıcı olan gaz ve gaz karışımlardır.</p> <p>Önem: Çıplak ateşten, kıvılcımdan ve ısı kaynağından uzak tutulmalıdır.</p>
	<p>Xn: Zararlı Madde</p> <p>Özellği: Solunduğunda, yutulduğunda ve deriye temas ettiği durumda sağlığa zarar verebilir.</p> <p>Önem: İnsan vücuduyla teması önlenmelidir.</p>
	<p>Xi: Tahriş Edici Madde</p> <p>Özellği: Aşındırıcı olmamasına rağmen deriyle ani, uzun süreli veya tekrarlı teması iltihaplara yol açabilir.</p> <p>Önem: Göz ve deri ile teması engellenmelidir.</p>
	<p>O: Oksitleyici (Yükseltgen)</p> <p>Özellği: Organik peroksitleri herhangi bir yanıcı madde ile temas etmeseler bile patlayıcı özelliği olan yükseltgen maddelerdir. Diğer yükseltgenler ise, kendileri yanıcı olmasalar bile, oksijen varlığında alev alabilirler.</p> <p>Önem: Yanıcı maddelerden uzak tutulmalıdır.</p>
	<p>E: Patlayıcı</p> <p>Özellği: Ekzotermik olarak reaksiyona giren kimyasallardır. Ateşle yaklaştırıldıklarında patlayabilirler.</p> <p>Önem: Çıplak ateşten, kıvılcımdan ve ısı kaynağından uzak tutulmalıdır.</p>
	<p>T: Zehirli</p> <p>Özellği: Solunduğunda, yutulduğunda ve deriye temas ettiği durumlarda sağlığa zarar verebilir, hatta öldürücü olabilir.</p> <p>Önem: İnsan vücuduyla temas engellenmeli, aksi halde tıbbi yardıma başvurulmalıdır.</p>
	<p>T+: Çok Zehirli</p> <p>Özellği: Solunduğunda, yutulduğunda ve deriye temas ettiği durumlarda sağlığa zarar verebilir, hatta öldürücü olabilir.</p> <p>Önem: İnsan vücuduyla temas engellenmeli, aksi halde tıbbi yardıma başvurulmalıdır.</p>
	<p>N: Çevre için tehlikeli</p> <p>Özellği: Bu tür maddelerin ortamda bulunması, doğal dengenin değişmesi açısından ekolojik sisteme hemen veya ileride zarar verebilir.</p> <p>Önem: Risk göz önüne alınarak bu tür maddelerin toprakla veya çevreyle teması engellenmelidir.</p>
	<p>C: Aşındırıcı (korozyif)</p> <p>Özellği: Canlı dokulara zarar verir.</p> <p>Önem: Gözleri, deriyi ve kıyafetleri korumak için özel önlemler alınmalıdır. Buharları solunmamalı, aksi halde tıbbi yardıma başvurulmalıdır.</p>

III. BİYOLOJİK MATERYAL İLE ÇALIŞIRKEN UYULMASI GEREKEN KURALLAR

1. Kişisel önlemler, laboratuvar önlüğü, eldiven, maske ve benzeri koruyucu kullanılmalıdır.
2. El, yüz ve benzeri biyolojik bir ajan ile temas ederse bol su ve antiseptik ile yıkanmalıdır.
3. Biyolojik sistemlerin kontrolünde gerekli hallerde laboratuvar teknik personelinden yardım alınmalıdır.

4. Mikrobiyolojik atıklar sterilize edilebilir kutularda uzaklaştırılmalı ve düzenli olarak otoklavda sterilize edilmelidir.
5. Organizma içerikli sıvılar, katılar yere, tezgah üzerine döküldüğü hallerde, dökülen materyaller gerekiyorsa kimyasal kullanarak temizlenmelidir.
6. Organizma içerikli kaplar deney ya da analiz bitiminde hemen temizlenmelidir.

IV. CAM MALZEME İLE ÇALIŞIRKEN UYULMASI GEREKEN KURALLAR

1. Cam eşyaları kullanırken kırık ve keskinlikler içerenler kullanılmamalıdır. Keskin uçlu cam malzemeler bir bek alevinde kütleştirilmelidir.
2. Kirlili ve çatlak cam eşyalar kesinlikle kullanılmamalıdır.
3. Özellikle uzun cam eşyalar taşınırken dik tutulmasına özen gösterilmelidir.
4. Cam boru, termometre vb. malzemeleri mantara yerleştirmeden önce kayganlaştırıcı madde kullanılmalıdır. Ani kırılmalara karşı çok dikkatli olmalı aşırı kuvvet uygulamamalı ve kesinlikle eldiven giyilmelidir.
5. Termometre, pipet vb. yuvarlanabilecek cam eşyalar laboratuvar tezgâhı üzerine yere düşmelerini önleyecek şekilde konulmalıdır.
6. Sıcak cam malzeme soğuk ortam içerisine veya çalışma tezgâhının üzerine konulmamalıdır.
7. Sıcak, cam malzemenin çatlamasına veya kırılmasına neden olabilir. Soğuyuncaya kadar tahta maşa ile tutulmalıdır.
8. Kullanımdan sonra cam eşyalar distile su ile yıkanmalıdır.
9. Kesinlikle kırık cam malzemelere çıplak elle dokunulmamalıdır. Kırılan cam malzemeler derhal süpürülüp, dikkatle uygun bir yere atılmalıdır. Kırık camlar, çöp kutusuna atılmamalıdır.

V. CİHAZ KULLANIMINDA UYULMASI GEREKEN KURALLAR

1. Bek kullanırken özel dikkat gösterilmelidir. Saçlar ve giyilen elbise bek alevinden uzak tutulmalıdır
2. Bek kullanılmadan önce tüp açılır sonra yakma işleminde kullanılacak kibrit, çakmak vb. yakılır en sonunda bek açılır. Kapatılırken ilk önce bek sonra tüp kapatılır.
3. Bek alevinde ısıtma işleminde mutlaka tahta maşa kullanılmalıdır.
4. Kullanılmadığı sürece bek veya elektrikli ısıtıcılar daima kapalı tutulmalıdır.
5. Isıtma veya kaynatma işleminde kabın tamamen kapalı olmamasına dikkat edilmelidir. Basınçtan dolayı patlamaya neden olabilir.
6. Tüp içinde sıvı maddeleri ısıtırken aşırı ısınmayla sıçramayı önlemek için tüp sürekli çalkalanmalıdır. Tüpün ağız kısmı deney yapan kişiye veya başkasına yönlendirilmemelidir.
7. Plastik eldivenle etüv, fırın kullanılmamalıdır. Yüksek sıcaklıklarda çalışırken maşa kullanılmalıdır.
8. Çözücülerle yıkanan malzemeler, patlama riski nedeniyle kurutulmak üzere etüve konulmamalıdır.
9. Hassas terazi kullanılmadığı zamanlarda kapalı ve yüksüz olmalıdır.
10. Hassas terazinin dengesi kontrol edilmelidir. Su terazisindeki hava kabarcığının ortalanmış olması gerekmektedir. Aksi durumda laboratuvar sorumlusuna başvurulmalıdır.
11. Hassas terazi üzerine veya etrafına kimyasal madde dökülmemesine özen gösterilmelidir. Dökülen kimyasal madde fırça ile temizlenmelidir.

12. Çeker ocaklar kullanılmadan önce havalandırma sistemi çalıştırılmalıdır.
13. Çeker ocakla çalışırken kimyasal maddeler çeker ocağın ön kısmından en az 15 cm içeriye konulmalı ve çeker ocağın camı mümkün olduğunca kapalı tutulmalıdır.
14. Patlayıcı veya yanıcı kimyasallarla çeker ocakta çalışırken tüm cihazların elektrik bağlantısı önceden yapılmalıdır.
15. Mikroskoplar alttan ve üstten destekli tutularak taşınmalıdır.
16. Mikroskop tezgâhtan en az 15 cm içeriye konulmalıdır.
17. Mikroskop üzerindeki ayar vidaları zorlanmamalıdır. Kaba ayar yaparken merceğin lama çarpmamasına dikkat edilmelidir.
18. İmmersiyon yağı kullanıldıktan sonra 100'lük objektif mutlaka temizlenmelidir.
19. Çalışmaya ara verildiğinde mikroskobun ışığı mutlaka kapatılmalıdır.
20. Mikroskop kullanıldıktan sonra mutlaka temizliği yapılmalı ve temiz bir şekilde bırakılmalıdır.
21. Elektrikli aletlerin elektrik bağlantısı yapılırken ellerin tamamen kuru olmasına dikkat edilmelidir.
22. Kullanımı tam olarak bilinmeyen cihazlar kesinlikle kullanılmamalıdır.
23. Yetkili teknik personel olmadan kesici ve delici aletlerden uzak durulmalıdır.
24. Cihazların arızalanması halinde sorumlusuna haber verilmeli ve tamiri mümkünse yaptırılmalıdır.
25. Cihazlar kullanılmadan önce yetkili kişiden izin alınmalı, kalibrasyon ve gerekli ayarlar için yetkilinin bilgisine başvurulmalıdır.
26. Çalışan makinelerin hareketli kısımlarından uzak durulmalıdır.

VI. KAZALARDA UYULMASI GEREKEN KURALLAR

1. Asit dökülen alan baz ile; baz dökülen alan asit ile nötralize edildikten sonra hemen su ile silinmelidir.
2. Cilde veya göze kimyasal madde sıçraması halinde bol su ile yıkanmalı, ilk yardım kuralları çerçevesinde hareket edilmelidir.
3. Giysilerin ateş alması durumunda asla koşulmamalı; yerde yuvarlanarak alev söndürülmeye çalışılmalı ve yardım istenmelidir.
4. Laboratuvarda olabilecek kimyasal yanıklar önce bol su ile yıkanmalı, ağrı azalıncaya kadar temiz soğuk su veya dolaylı olarak buz tatbik edilmeli, olayın durumuna göre ilk yardım kuralları çerçevesinde hareket edilmelidir.
5. Bir yangın çıktığında yapılacak ilk iş yangını haber vermektir. Yangının yayılmasını önlemek için kapı kapatılıp yardım istenmelidir. Yardım gelince yangın tüpleri ile müdahale edilir. Eğer bir kişi alev almışsa hemen hava ile temasını kesmek için, yangın battaniyesi ile müdahale edilmelidir.

İLK YARDIM

1. Kesik veya kanamalarda; yara ve etrafı temizlenip üzeri gazlı bezle kapatılır. Kanamanın şiddetine göre gevşek ya da sıkı bir tamponla basınç uygulama yoluna gidilir.
2. Yanıklarda; kazazedenin şoka girmesi, mikrop kapması önlenir. Tutuşmuş durumda olan yanmalarda yapılacak ilk iş yanan kısmın havayla temasının önlenmesidir. Bu yapılmadığında yanan kısma su dökülmelidir. Asit gibi kimyasal madde yanmalarında bol suyla yıkama gerçekleştirilmelidir. Yanık elbise altında ise, elbiseler kesinlikle çıkartılmaya çalışılmamalıdır. Yanığa kesinlikle elle dokunulmamalıdır.
3. Boğulmalar; kullanılan kimyasal maddelerden dolayı veya elektrik çarpması sonucu ağız kapanarak yeterli miktarda oksijen sağlanamaması sonucu ortaya çıkar. Bilinci bozulmuş

kazazedenin dilinin arkaya kaçması önlenmeli, gerekirse bu işlem bir pensle yapılmalıdır. Hemen suni solunuma başlanmalıdır.

4. Hasta yan yatırılır. Ağzında çiklet ve benzeri maddeler varsa çıkarılır. Ağzın etrafı temizlenir. Ayaklar biraz yükseltilir ve baş geriye doğru bükük olarak tutulur. Alt çene aşağıya doğru çekilir. Ağıza mendil veya ince bir bez örtülür. Elektrik çarpmalarında ağız kilitlenmiş olabilir. Bu durumda ağız yerine buruna işlem yapılır. Burun delikleri iki parmakla kapatılır (elektrik çarpmasında ağız). Bu, havanın burun deliklerinden kaçmasını önler.

CİLT YANIKLARI

1. Elbise düğmeleri çözülmeli, kimyasal bulaşmış giysiler, ayakkabılar derhal çıkarılmalı; cilt bol suyla en az 15 dakika yıkanmalıdır.
2. Yaraya merhem / sprey ve benzeri bir uygulama yapılmamalıdır.
3. Yanığın üzerine fazla bastırılmadan steril bandaj (bulunmuyorsa temiz bir bez) örtülmelidir.
4. Yanığın boyutları büyükse acil yardım çağrılmalıdır.

GÖZLERDE TAHRİŞ

1. Tahriş olmamış göz derhal korunmalı; diğer göz kapağı zorla açılarak su veya göz temizleyici sıvı ile en az 15 dakika yıkama işlemi uygulanmalıdır.
2. Yıkama işleminin burnun üst hizasından kulaklar yönüne yapılmasına özen gösterilerek diğer gözün etkilenmemesi ve kimyasalın tekrar göze gelmemesi sağlanmalıdır.
3. Yıkamanın etkinliği açısından varsa kontak lensler hemen çıkarılmalıdır.
4. Her iki göz steril veya temiz bir yara bezi ile kapatılmalıdır.
5. Sağlık kuruluşları ile temasa geçilmelidir.

KİMYASAL YUTMA

1. Kişinin şuuru yerindeyse ve yutabiliyorsa su veya süt içirilmelidir (kusma eğilimindeyse sıvı verilmesine devam edilmez).
2. Şuuru yerinde değilse yaralının başı ve vücudu mutlaka sol tarafa döndürülmelidir.
3. Kazaya maruz kalan kişi derhal en yakın sağlık kuruluşuna ulaştırılmalıdır.
4. Nefes alma durduğu (nefes sesi duyulmaması, göğüste hareket görülmemesi ve değişen cilt rengi) anda tıbbi yardım alana kadar geçen süre içinde ağızdan ağza veya ağızdan buruna suni teneffüs yapılmalıdır.

ACİL MÜDAHALE PLANI		
OLAY	LABORATUVARDA ÇALIŞANLAR	LABORATUVAR SORUMLUSU
YANGIN	-Laboratuvar sorumlusuna, Fakülte Sekreterliğine ve İdare Amirliğine haber verin. -Tek başınıza müdahale etmeyin. -Yanıcı, parlayıcı maddeleri uzaklaştırın. -Eğer bir kişi alev aldıysa yangın battaniyesi ile sarılarak alevin hava ile temasını kesin.	-110'u arayın. -Küçük çaplı yangınlarda yangın söndürücü kullanın, elektriği ve doğalgazı kesin ve laboratuvarı tahliye edin. -Fakülte Sekreterliğini ve İdare Amirliğini bilgilendirin.

KİMYASAL MADDE DÖKÜLMESİ	-Laboratuvar sorumlusuna, Fakülte Sekreterliğine ve İdare Amirliğine haber verin. -Diğer çalışanları ortamdan uzaklaştırın. -Dökülen kimyasal maddeye temas etmeyin, maddeyi solumayın.	- 110'u arayın. -Dökülen kimyasal maddenin özelliklerini öğrenin. -Bol su ile yıkayın veya vakumlu süpürge ile temizleyin. -Temizlik sırasında koruyucu eldiven, gözlük ve maske kullanın. - Uçucu tehlikeli bir madde dökülmüş ise herkesi uzaklaştırıp ortamı 1 gün havalandırın.
GAZ KOKUSU ELEKTRİK KAÇAĞI	-Laboratuvar sorumlusuna, Fakülte Sekreterliğine ve İdare Amirliğine haber verin.	- 110'u arayın. -Gaz/elektrik kaçağının kaynağını belirleyin. -Gaz kaçağı tüpten geliyorsa hemen kapatın. -Elektrik kaçağı olan bölgenin elektrik şalterini kapatın. -Fakülte Sekreterliğine ve İdare Amirliğine haber verin.
DEPREM	-Paniğe kapılmayın. -Tehlikeli kimyasalların yakınında iseniz hemen uzaklaşın. -Yakınızdaki banka (bench), masa vb. ağırlık merkezi yere yakın eşyaların yanına eğilin, kollarınızı başınızın üzerine koyun, başınızı bacaklarınızın arasına eğerek bekleyin.	-Yandaki yapılması gerekenler dışında, sarsıntı bittikten sonra; laboratuvarda çalışanları tahliye edin

İLETİŞİM:

Dekanlık Özel Kalem: Dahili Telefon Numarası: 3430
Dekan Yardımcısı: Dahili Telefon Numarası: 3432
Fakülte Sekreteri: Dahili Telefon Numarası: 3432
İdare Amiri: Dahili Telefon Numarası: 3456
Multidisiplin Laboratuvar Sorumlusu : 3448